

ZUURKOOLFABRIEK G. KRAMER & ZONEN

Kool, kool en nog eens kool. Het is oktober en de koolcampagne in Noord-Holland is in volle gang. Per boot worden enorme stapels pas geoogste witte kolen aangevoerd bij de zuurkoolfabriek van Kramer in Zuid-Scharwoude. Vanaf de boot gooit een man kool na kool naar zijn collega op de kant. Die gooit ze weer een man verder en de laatste legt de kool boven op de stapel. Gehurkt zit hij tussen de ronde vitaminebommen.

Het is geen werk voor slappelingen, één kool kan wel 8 kilo wegen. Op de kant staat een man aantekeningen te maken. Misschien turft hij ze één voor één? Naast hem liggen al wat tonnen en vaten met het eindproduct. Maar deze kolen zijn nog niet zo ver.

Groenteschipper Gert Kramer is het zat. Elke keer komt hij te laat op de Amsterdamse markt

omdat zijn leverancier de vaten zuurkool te laat aanlevert. In 1890 besluit hij het heft in eigen hand te nemen. Met twee compagnons gaat hij in het schuurtje achter zijn huis zelf kool inmaken. Alles wordt met de hand gedaan en het is hard werken. Als vanwege de strenge vorst het transport met zeilschepen drie maanden stil ligt, rollen ze de vaten 4 kilometer over de bevroren sloten en kanalen naar het spoorwegstation.

Niet alleen in Nederland vindt zuurkool gretig aftrek. Er worden hele ladingen zuurkool ingescheept voor de export naar Amerika. Zou daar de zuurkool van Kramer worden gebruikt voor de eerste broodjes hotdog? ■

Kijk ook eens op www.opiniebladforum.nl

Daar hebben we leuke extra's toegevoegd

Zou het waar zijn? De Tartaren, het Mongoolse ruitervolk, hebben zuurkool ontdekt. Om witte kool makkelijk in hun zadeltassen te kunnen vervoeren sneden ze het fijn. Door het zout van de bezwete paardenruggen ontstond er een natuurlijke fermentatie. En wat bleek? Het resultaat was nog lekker ook. Nu wordt er uiteraard geen paardenzweet meer gebruikt voor het fermenteren, maar gewoon zout.